

Da Ingen yderligere begjærede Ordet, var Forhandlingen sluttet.

Lovforslagets Overgang til 2den Behandling
vedtoges uden Afstemning.

Leth: Jeg tillader mig at foreslaa Forslaget henvist til et Udvalg paa 11 Medlemmer.

Uden Forhandling og Afstemning
vedtoges dette Forslag.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag
til Lov om de kommunale Valg.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 1855 ff).

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Forslagsstilleren (Berg): Det Sind, som har næret, pleiet og opfostreret det provisoriske Væsen i Danmark, har i mange Aar søgt Næring i den Ordning, som vor Kommunallovgivning har bestemt. Der gaar gjennem Kommunallovgivningen den samme aristokratiske Tankegang, det samme Krav paa Mindretallets Herredømme, som det, der slog ud sidst, da man ikke kunde komme nogen anden Vej, i Provisoriet. Naar vi haade til den ene og anden Side — jeg vil paaftaa, ikke blot til Høire — ere komne saa langt bort fra, hvad man populært kalder Landen fra 1848, fra den Lighedens og Frihedens Land, som da samlede det danske Folk til Værn om Landet og til Opreisning af Friheden, er ogsaa det Skyld deri, at man ikke i Tide har gennemført en med Grundlovens Mand og Ord stemmende Valgret ved de kommunale Valg. Vi fik, efter at have faaet Kommunalloven om Amtsrådene og Sognerådene i 1841 en lille Lovstump i 1852 angaaende Lensbesidderes Stilling i Amtsrådene, men ellers fik vi ingen Forandring før 1855. Men den Forandring, vi da fik, var saare langt fra indgaaende nok og gik ingenlunde i den Retning, man maatte have antaget, at den frie Valgrets Repræsentanter vilde have arbejdet for og sluttet sig til. De politiske Forhold den Gang — efter at man havde havt megen Bamselighed med at kaste Mini-

steriet Ordet — bevirkede, at man slog af paa sine Forbringere. Man vilde ikke paa Ny i en saa vigtig Sag atter i stærk Opposition til den daværende Indenrigsminister, Bang, og om end Flertallet erkjendte, at det langfra var tilstrækkeligt, sluttede de sig dog til de Bestemmelser om Valgret, som endnu findes for Sogneraad og Amtsraad. Der lovedes imidlertid, at dette atter skulde tages op, og vi havde jo ogsaa i Begyndelsen af Tredserne Forhandling af dette Spørgsmaal i Anledning af Forslaget om den overordnede Kommunalbestyrelse, og vi naaede da ogsaa den Gang saa vidt, at vi med en Ordfører, der senere i mange Aar var Indenrigsminister, afbødte Jonnesbech, naaede til Anerkjendelse af den almindelige Valgret paa Landkommunalvæsenets Omraade, saavidt Forslaget rakte, og det vandt Tilslutning i Folkethinget med 74 Stemmer mod 4. Da vi skulde have den nye Kommunallov for Sogneraad og Amtsraad i 1867, indgik Udvalget med den daværende Indenrigsminister, Estrup, paa den Afkod, at man, for at faa kodificeret samtlige til Kommunalvæsenet hørende Lovbestemmelser — det blev dog iverigt ikke samtlige — skulde optage en bloc Valgretsbestemmelserne, som de stod i Lov af 22de Marts 1855, uforandrede, og den Afkod, dette ubestindige Løfte, man den Gang gjorde, forhindrede Thinget i den Gang at naae nogen Forandring. Vi, der stod i Oppositionen, i Benstre udenfor Udvalget, vare ikke bundne til Afkoden, og vi stillede derfor to bestedne Forslag. Det ene gik ud paa, at man med Hensyn til Sogneraadene vilde sætte „større Del“, hvor der nu staar „mindre Del“ og omvendt, saa at det blev alle Vælgerne, der valgte den større Del til Sogneraadene, og den ene Femtedel af de Skatteyndende, der valgte den mindre Del. Med Hensyn til Amtsrådene gik det andet Forslag dernæst ud paa, at de af Sogneraadene Delegerede valgte de to Trediedele, og Herremændene kun den ene Trediedel, i Stedet for, at der nu blot er Forskjel af En mellem dem, Sogneraadenes Delegerede vælge, og dem, Herremændene vælge. Men naturligvis, da vi havde Modstandere blandt vore egne befløgede Venner og vore egne Meningsfæller paa Grund af den indgaaede Afkod, havde Ministeren jo overordentlig let — kjøndt saa let gik det alligevel ikke — ved at faae forhindret, at der kom en mere demokratisk Valgret, og ved at faae den gamle aristokratiske Valgret Lovfæstet i denne Lov. Jeg erindrer endnu, at jeg yttrede til den daværende Indenrigsminister, hvorfor han ikke kunde gaa ind paa to saa